

Seminární práce ze Základů firemních financí

**Téma: Analýza kritického bodu a finanční analýza
podniku**

Zpracovali: Mejtský Jindřich
 Sedlářová Monika
 Pavlík Michal

Datum prezentace: 22. 4. 2004

V Brně dne

.....
P o d p i s

Obsah:

1. ÚVOD	4
2. ANALÝZA BODU ZVRATU (BREAK-EVEN ANALYSIS)	4
3. FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU	8
3.1. DEFINICE A VYMEZENÍ FINANČNÍ ANALÝZA	8
3.2. UKAZATELE RENTABILITY A AKTIVITY PODNIKÁNÍ	9
3.2.1. UKAZATELE RENTABILITY	9
3.2.2. UKAZATELE AKTIVITY	10
3.3. UKAZATELE ZADLUŽENOSTI	11
3.4. UKAZATELE LIKVIDIDY	12
3.5. UKAZATELE POSTAVENÍ PODNIKU NA KAPITÁLOVÉM TRHU	12
4. PRAKTICKÝ PŘÍKLAD VÝPOČTU UKAZATELŮ	13
4.1. UKAZATELE RENTABILITY	13
4.2. UKAZATELE AKTIVITY	14
4.3. UKAZATELE ZADLUŽENOSTI	14
4.4. UKAZATELE LIKVIDITY	14
4.5. UKAZATELE TRŽNÍ HODNOTY	14
5. ZÁVĚR	15
6. LITERATURA	16

1. Úvod

Cílem naší seminární práce do předmětu Základy firmních financí, vyučovaném na Ekonomicko-správní fakultě Masarykovy univerzity v Brně, je teoretické prozkoumání finančně-ekonomických oblastí, kterými jsou analýza kritického bodu, jakožto ukazatel zvratu podniku z rozboru mezi objemem výroby, nákladů, výnosů a zisku, a finanční analýza, která je formalizovanou metodou poměřující získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřující tak jejich vypovídací schopnosti.

Účelem a smyslem těchto analýz je provést, s pomocí speciálních metodických prostředků, diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytit všechny jeho složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit blíže některou ze složek finančního hospodaření. Umožňují dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci firmy, podle nichž by bylo možné přijmout různá rozhodnutí.

Seminární práce je koncipována do dvou hlavních částí. V první část se budeme podrobněji zabývat vymezením pojmu analýza kritického bodu, jeho teoretickým a grafickým znázorněním a uvedeme konkrétní příklad, na němž budeme tuto analýzu aplikovat. V druhé části pak budeme zkoumat podrobně finanční analýzu podniku, její vymezení a praktickou aplikaci získaných znalostí na konkrétním podniku (viz přílohy).

2. Analýza bodu zvratu (break-even analysis)

Předpokladem pružného řízení likvidity je znalost citlivosti reakce příjmů a výdajů na změny prodeje. Řízení se zakládá na analýze cash flow indikovaného jednotlivými druhy zboží při různých objemech prodeje. Analogicky jako při zjišťování bodu zvratu z rozboru mezi objemem výroby, náklady, výnosy a ziskem v klasickém výrobním podniku postupujeme i v obchodní společnosti.

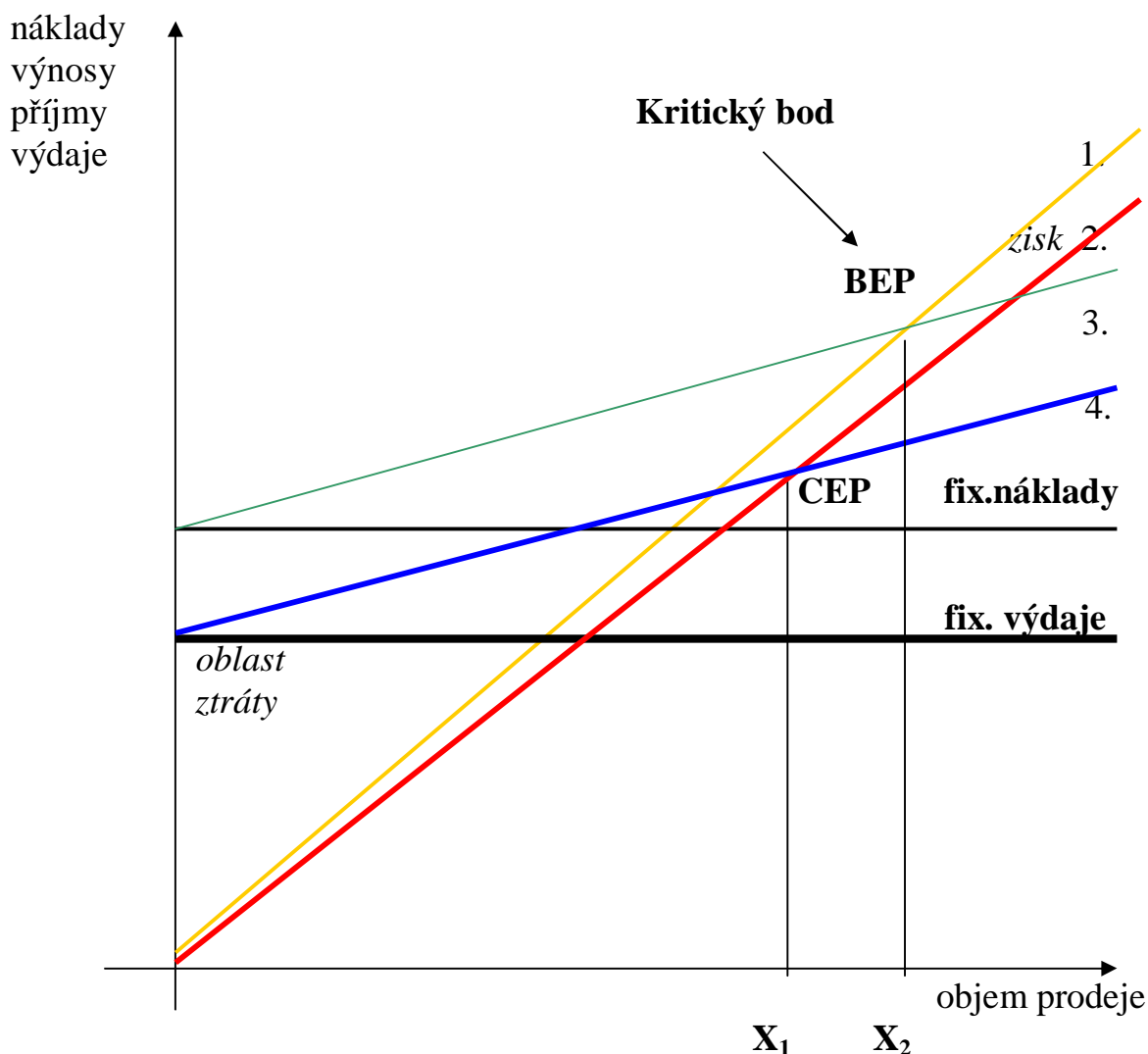
Vycházíme z variabilních nákladů (spotřebované zboží, skontazákazníkům, prodejní provize) a fixních nákladů (úroky z cizího kapitálu, pojistné, daně z majetku, mzdové náklady, nájemné, energie, odpisy, tvorba rezerv aj.), které upravíme na výdaje odečtením fixních nákladů z nichž se nestanou výdaje (neovlivňujících výdaje). Při grafickém znázornění získáme v průsečíku přímek výnosů a nákladů bod **BEP** (break even point), ve kterém je zisk nulový resp. v průsečíku přímek příjmu a výdajů bod **CEP** (cash flow point), ve kterém je cash flow nulový. Objem prodeje (viz. obr. 1.) x_1 je menší než x_2 což je implikováno skutečností, že celkové výdaje jsou zpravidla nižší než celkové náklady a to o položky neovlivňující výdaje jako odpisy, tvorba rezerv event. o tzv. kalkulační nákladové položky (kalkulační úroky, mzdy apod.), zatímco příjmy z prodeje se za normálních podmínek příliš neliší od výnosů.

Oblast nalevo od x_1 představuje oblast, kdy je zboží nelikvidní, kdy příjmy z prodeje nestačí uhrazovat veškeré výdaje s ním spojené (příspěvek na krytí obrátu dosud nepokryl fixní výdaje). Zároveň je i zboží ztrátové. Je-li tedy prodej nižší než x_1 a firma je jako celek likvidní, pak dané zboží čerpá likviditu a zisk z jiných druhů zboží. V intervalu mezi x_1 a x_2 je zboží ztrátové při pozitivním cash flow. I tato situace není dlouhodobě udržitelná, zboží nestačí uhrazovat nevýdajové náklady a je ohrožena schopnost obchodního podniku se reprodukovat.

Příspěvek na úhradu (příspěvek na krytí obrátu), který představuje rozdíl mezi výnosy a náklady nebo cash flow, umožňuje analýzu a plánování sortimentu zboží a cílového obrátu firmy.

Analýza bodu zvratu se často modeluje pro podmínky nelineárního průběhu nákladů při lineárních tržbách (viz. obr. 2.), resp. pro podmínky nelineárních nákladů i tržeb (viz. obr. 3.). V obou případech se objevují 2 body zvratu (od toho druhého začne být produkce opět ztrátová) a neplatí tedy závěr z lineární analýzy BEP, že čím vyšší je produkce (tržby) nad bodem zvratu, tím větší je zisk firmy. Úkolem manažerů je nalézt takový objem produkce a prodeje, při kterém je dosahováno maximálního zisku (Z_M). Je to bod na křivce nákladů nebo tržeb, v němž jsou tečny ke křivkám rovnoběžné, tzn. že derivace funkcí

Obrázek 1. – Analýza kritického bodu

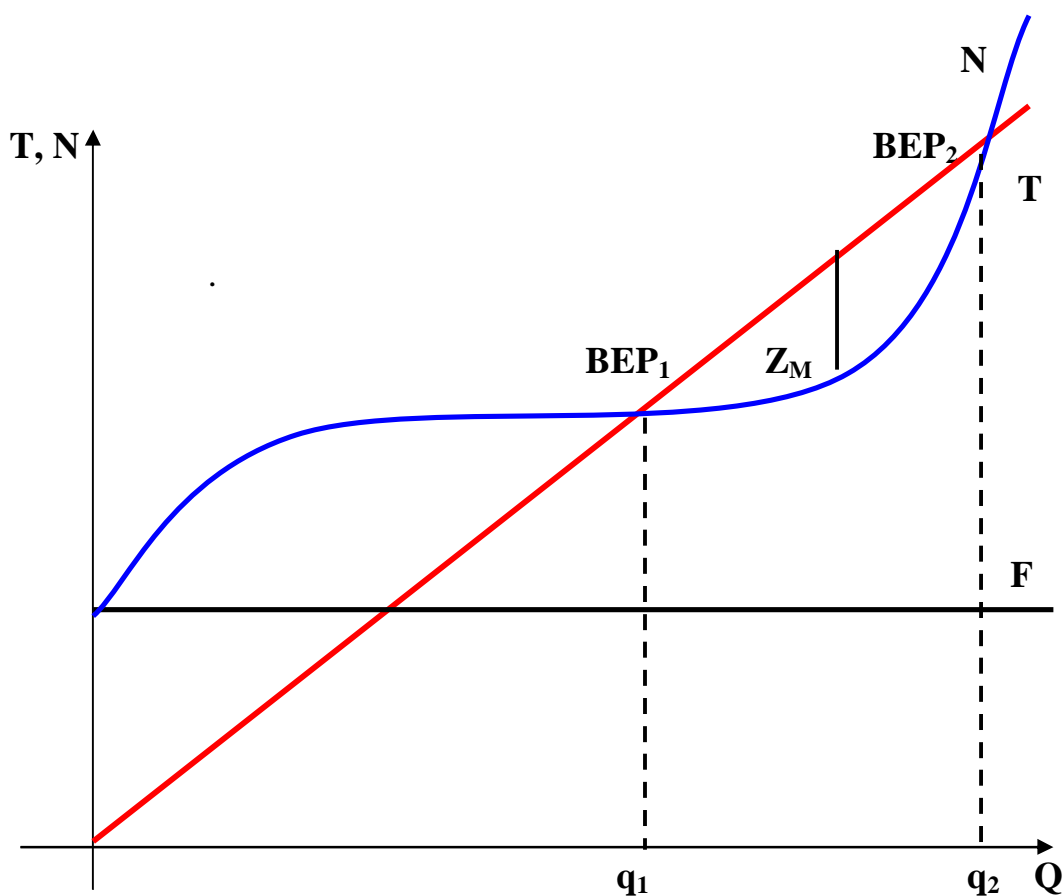
- 1. celkové výnosy
- 2. celkové příjmy
- 3. celkové náklady
- 4. celkové výdaje

nákladů nebo tržeb se rovnají. K jednoduchému stanovení bodu největšího zisku se používá přírůstkových (marginálních) veličin.

Příklad: Pokud by celkové fixní náklady (CFN) činili 20 000,- Kč, prodejní cena za 1 kus (JPC) 7,- Kč a variabilní náklady na 1 kus (JVN) 5,- Kč, pak by se dalo kritické množství produkce vyjádřit takto:

Počet kusů = $CFN / JPC - JVN \rightarrow 20\,000 / 7 - 5 = \underline{10\,000 \text{ kusů}}$

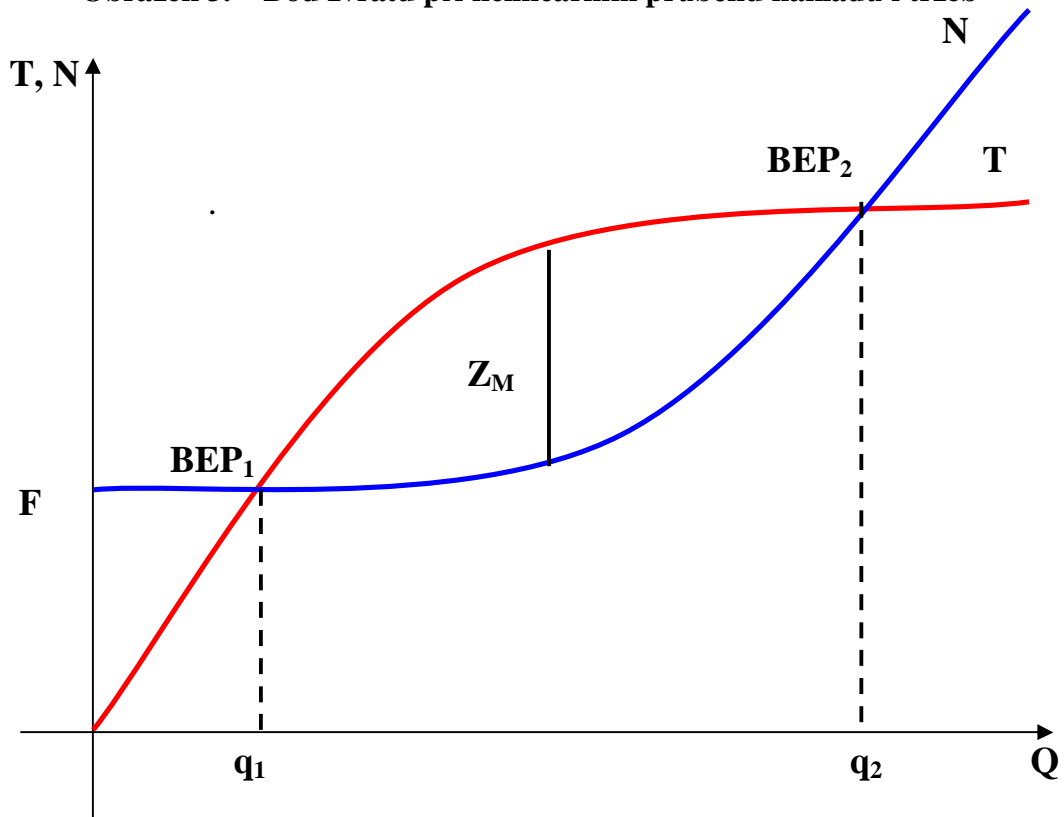
Obrázek 2. – Bod zvratu při nelineárním průběhu nákladů

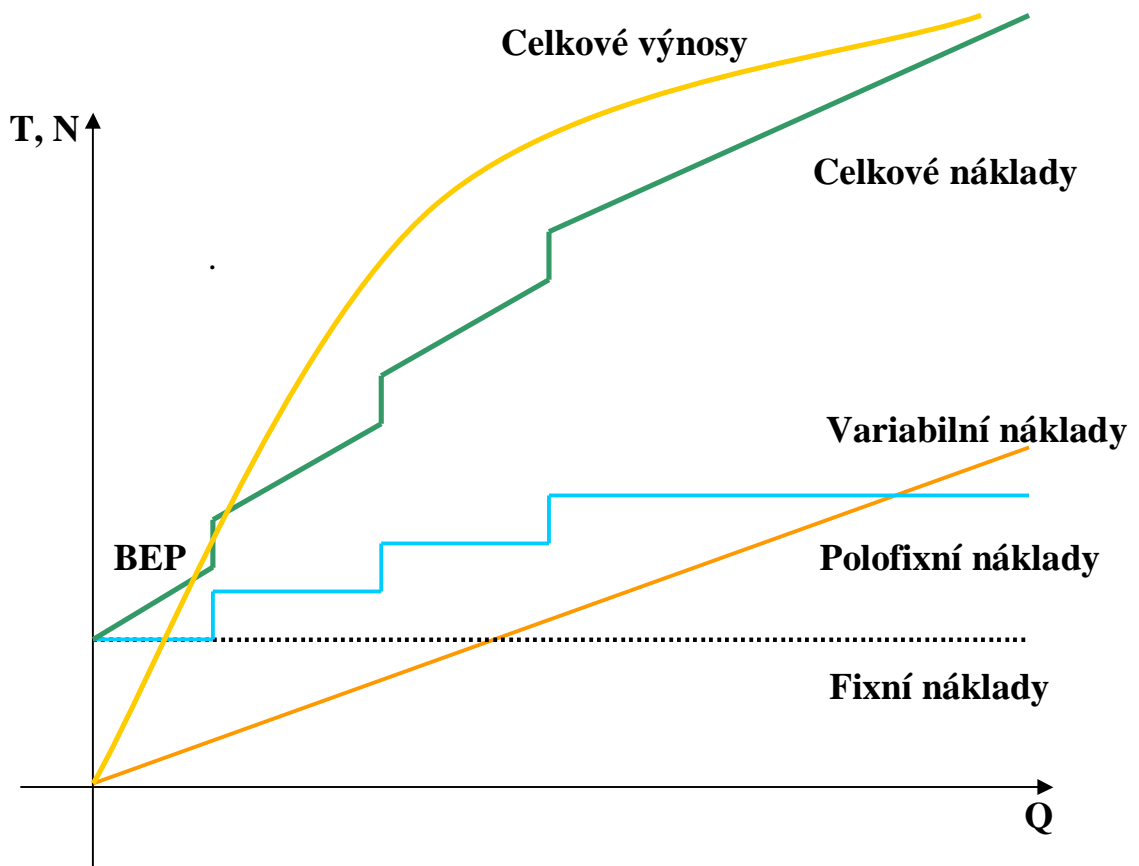
V reálné ekonomice se ovšem nesetkáváme s lineárním průběhem, resp. zmíněným nelineárním průběhem nákladů a výnosů (tržeb), ale s jejich proměnami po dosažení určitého objemu produkce. Např. objem fixních nákladů, který je konstantní v určitém rozpětí objemu produkce, se při dalším zvýšení kapacit změní skokem (někteří autoři tyto náklady nazývají jako polofixní – měnící se po dosažení určitého objemu produkce).

U variabilních nákladů může zvýšení kapacit znamenat např. práci v další směně, která klade vyšší mzdové nároky. Mohou se měnit i prodejní ceny, které se snižují (slevy nebo rabaty) nad určité množství nakoupeného zboží. Sklon křivky celkových výnosů (tržeb) se při vyšších objemech prodeje, může zmenšovat. Tento nelineární průběh (schodovitá křivka) znázorňuje obrázek 4.

Obrázek 3. – Bod zvratu při nelineárním průběhu nákladů i tržeb

Obrázek 4. – Graf operační páky v reálném prostředí

Finanční manažer nebo analytik by se měli proto opírat při grafické analýze provozní páky o reálné podmínky firmy. I pak může dojít ke zkresleným závěrům, neboť ze současných, resp. minulých dat se odhaduje působení páky v budoucnosti, ve které se mohou jak ceny produktů, tak celkové firemní náklady podstatně měnit.

3. Finanční analýza podniku

3.1. Definice a vymezení finanční analýza

Finanční analýza je oblast, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku, neboť zajišťuje zpětnou vazbu mezi předpokládaným efektem řídicích rozhodnutí a skutečností. Je úzce spojena s finančním účetnictvím, které poskytuje data a informace pro finanční rozhodování a to prostřednictvím základních finančních výkazů (rozvahy, výkazu zisků a ztrát a přehledu o peněžních tocích, tzv. cash-flow). Zdrojem finanční analýzy jsou i další zdroje z oblasti vnitropodnikového účetnictví, ekonomické statistiky nebo například z peněžního a kapitálového trhu.

Nedostatkem účetních informací z hlediska finančního řízení je však to, že zobrazují minulost a neobsahují výhledy do budoucnosti. Poskytují finančnímu manažerovi pouze údaje momentální. Tyto údaje neposkytují úplný obraz o hospodaření a finanční situaci podniku, o jeho silných a slabých stránkách, nebezpečích, trendech a celkové kvalitě hospodaření. K překonání těchto nedostatků se proto využívá *finanční analýza* jako formalizovaná metoda, která poměruje získané údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje tak jejich vypovídací schopnost. Finanční analýza proto představuje ohodnocení minulosti, současnosti a předpokládané budoucnosti finančního hospodaření podniku.

Jejím účelem je provést, s pomocí speciálních metodických prostředků, diagnózu finančního hospodaření podniku, podchytiti všechny jeho složky a při podrobnější analýze zhodnotit blíže některou ze složek finančního hospodaření.¹

Základními finančními nástroji finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele (financial ratios). Jsou formou číselného vztahu mezi jednotlivými finančně-účetními údaji. Poměrový ukazatel se vypočítává vydělením jedné položky (skupinou položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedených ve finančních a účetních výkazech.

Ukazatele se obvykle sdružují do skupin, přičemž každá skupina se váže k některému aspektu finančního stavu podniku. Zpravidla se uvádí dělení do 4 základních skupin, podle posuzované vlastnosti objektu, resp. skutečnosti, na kterou se zaměřuje.

Jsou to:

- ukazatele rentability (profitability ratios) a ukazatele aktivity (asset utilization ratios)
- ukazatele zadluženosti (debt ratios)
- ukazatele platebních schopností, tj. solventnosti a likvidity (liquidity ratios)
- ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu.
- rentabilita dlouhodobého investovaného kapitálu (ROCE či RDIK)

¹ Pomocí finanční analýzy se zjišťuje, jak již bylo naznačeno v textu, finanční situace podniku. Uspokojivá situace se pak nazývá pojmem „finanční zdraví“ podniku (financial health).

3.2. Ukazatele rentability a aktivity podnikání

3.2.1. Ukazatele rentability

Rentabilita (výnosnost) vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je obecně definována jako poměr zisku a vloženého kapitálu.

Podle toho, jaký je vloženému kapitálu přiřazen význam, rozlišují se tři základní ukazatele:

- rentabilita celkového kapitálu (ROI či RCK)
- rentabilita vlastního kapitálu (ROE či RVK)
- rentabilita dlouhodobého investovaného kapitálu (ROCE či RDIK)

Ukazatelů rentability se používá pro hodnocení a komplexní posouzení celkové efektivity podniku, pomocí nich se vyjadřuje intenzita využívání, reprodukce a zhodnocení kapitálu vloženého do podniku.

Konstrukce těchto ukazatelů se však mohou lišit a to nejen podle toho, jaký vložený kapitál se dosazuje do jmenovatele, ale také podle toho jaký zisk se dosazuje do čitatele. Z toho pak vyplývají různé modifikace ukazatelů rentability. Pro potřeby finanční analýzy a různá rozhodování, pro které se rentabilita vypočítává, se příslušné údaje účetních výkazů o zisku a vloženém kapitálu mohou různým způsobem upravovat.

Ø *Rentabilita celkového kapitálu (return on investments – ROI)*

Rentabilita celkového kapitálu vyjadřuje celkovou efektivity podniku, resp. Produkční sílu (earning power).

$$\text{ROI} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový kapitál}}$$

Z hlediska provozní, investiční a finanční činnosti, výnosnost celkového kapitálu odráží všechny aktivity bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly financovány, odkud tento kapitál pochází (vlastní, věřitelé atd.). Proto byly zavedeny další dva ukazatele, u kterým se do jmenovatele udává celková aktiva a do čitatele zisk před zdaněním u jednoho a zisk po zdanění u druhého (jsou přesnější a mají větší vypovídací schopnosti):

$$\text{ROI} = \frac{\text{ZUD}}{\text{CA}}$$

kde ZUD = zisk před úroky a daněmi
CA = celková aktiva

$$\text{ROI} = \frac{\text{Z} + \text{U}(1 - \text{d})}{\text{CA}}$$

kde Z = zisk po zdanění
U = úrok
d = daňová sazba daně z příjmů (ze zisku)

Ø *Rentabilita vlastního kapitálu (return on equity – ROE)*

Měřením rentability vlastního kapitálu vyjadřujeme výnosnost kapitálu vloženého akcionářem.

$$\text{ROE} = \frac{Z}{VJ}$$

kde Z = zisk po zdanění
 VJ = vlastní jmění

Zhodnocení vlastního kapitálu by mělo být tak velké, aby pokrývalo obvyklou výnosovou míru a rizikovou prémii. Pokud hodnota ukazatele je trvale nižší, případně i stejná jako výnosnost cenných papírů garantovaných státem (např. státních obligací), potom je podnik fakticky odsouzen k zániku, neboť racionálně uvažující investor požaduje od rizikovější investice vyšší míru zhodnocení. ROE by tedy měla být vyšší než míra výnosu bezrizikové alokace kapitálu na finančním trhu.

Ø *Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu (return on capital employed – ROCE)*

Tento ukazatel představuje široce používané měřítko výnosnosti podniku, velmi často pro mezipodnikové srovnání. Poskytuje informace o dlouhodobých zdrojích.

$$\text{ROCE} = \frac{Z + U(1 - d)}{DZ + VJ}$$

kde DZ = dlouhodobé závazky

3.2.2. Ukazatele aktivity

Jedná se o ukazatele typu rychlost obratu nebo doba obratu. Nejčastěji se sleduje obrat zásob, obrat pohledávek a obrat stálých aktiv, především dlouhodobého investičního majetku, které jsou příčinnými ukazateli obratu celkového majetku.

§ *Rychlost obratu zásob (inventory turnover)*

Rychlost obratu zásob je definována jako poměr tržeb a průměrného stavu zásob všeho druhu.

$$\text{Rychlost obratu zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

Výsledkem výpočtu je absolutní číslo, které znamená počet obrátek, tj. kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku.

§ *Doba obratu zásob*

Vzhledem k tomu, že zásoby jsou rozvahová položka vykázaná k jednomu časovému okamžiku, doporučuje se využít ukazatele doby obratu zásob.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{celkové náklady}/365}$$

§ Další ukazatele aktivity (obratu)

- Rychlost obratu pohledávek (*accounts receivable turnover – ART*)

$$\text{ART} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

- Doba obratu pohledávek = $\frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/365} = \frac{365}{\text{ART}}$

- Obratovost dlouhodobého invest. majetku = $\frac{\text{tržby}}{\text{DIM v zůstatkové ceně}}$

3.3. Ukazatele zadluženosti

Pojmem zadluženost vyjadřujeme skutečnost, že podnik používá k financování svých aktivit a činností cizí zdroje (dluh). Používání cizích zdrojů ovlivňuje jak výnosnost kapitálu akcionářů, tak rizika. Protože hlavní zájem akcionářů, kteří poskytují rizikový kapitál podniku, se soustřeďuje na míru rizika a míru výnosnosti jimi vloženého kapitálu, je pro ně důležitá i informace o zadluženosti podniku.

Základním ukazatelem zadluženosti (krátkodobých i dlouhodobých) k celkovým aktivům (debt ratio), se nazývá ukazatel věřitelského rizika a má tvar

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{celková aktiva}}$$

Dalším ukazatelem je koeficient zadluženosti (debt to equity ratio), který vyjadřuje míru zadluženosti a exponenciálně roste až k ∞ (celková zadluženost roste lineárně až do 100 %).

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

§ Ostatní důležité ukazatele

- *Dlouhodobá zadluženost* – vyjadřuje, jaká část aktiv podniku je financována dlouhodobými dluhy. Napomáhá nalézt optimální poměr dlouhodobých a krátkodobých cizích zdrojů.

$$\text{Dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

- *Běžná zadluženost* – poměruje krátkodobý cizí kapitál s celkovými aktivy.

$$\text{Běžná zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

3.4. Ukazatele likvidity

Trvalá platební schopnost je jednou ze základních podmínek úspěšné existence podniku v podmínkách trhu. Pravděpodobnost jejího zachování je proto logicky součástí globální charakteristiky finančního zdraví podniku.

V souvislosti s platební schopností je možné setkat se s pojmy solventnost, likvidita a likvidnost. *Solventnost* je obecná schopnost podniku získat prostředky na úhradu svých závazků. *Likvidita* je momentální schopnost uhradit splatné závazky a *likvidnost* je jednou z charakteristik konkrétního druhu majetku. Klasickým ukazatelem tohoto typu je ukazatel solventnosti nebo též běžné likvidity (current ratio).

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel ukazuje, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku.

Ne všechna aktiva podniku jsou stejně likvidní. Ve snaze odstranit z ukazatele vliv obecně nejméně likvidní části oběžných aktiv, tj. zásob, je často zjišťována hodnota ukazatele pohotové likvidity (quick ratio, acid test)

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

3.5. Ukazatele postavení podniku na kapitálovém trhu

Poslední skupinou ukazatelů je kvalitativně poněkud odlišná od předchozích. Základní rozdíl spočívá v tom, že dosud popisované ukazatele kombinovaly výhradně údaje zjištěné v účetnictví. Informovaly tak o minulém vývoji finanční situace.

Ukazatele, jejichž součástí je tržní cena akcie jako parametr kapitálového trhu, podávají informaci o tom, jak vidí budoucnost podniku investoři. Patří sem ukazatel výplatní poměr (payout ratio), který vyjadřuje, jak velký podíl vytvořeného čistého zisku je vyplácen akcionářům v podobě dividend.

$$\text{Výplatní poměr} = \frac{\text{dividenda na 1 akcii}}{\text{zisk na 1 akcii}}$$

Zisk, který není vyplácen v dividendách zůstává jako nerozdělený zisk k dispozici pro podnikání. Proporcí zisku reinvestovaného zpět do podniku vyjadřuje tzv. aktivační poměr (plowback ratio).

$$\text{Aktivační poměr} = 1 - \text{výplatní poměr}$$

Míru růstu investovaného kapitálu akcionářů (z) v důsledku reinvestovaného zisku zjistíme následujícím ukazatelem:

$$z = \text{ROE}(1 - \text{výplatní poměr})$$

Tento výpočet se používá jako jeden z možných způsobů pro stanovení tempa růstu dividendy, používaného v modelu oceňování akcií.

Dalším ukazatelem je dividendový výnos, resp. běžná výnosnost akcie (dividend yield):

$$\text{Dividendový výnos} = \frac{\text{dividenda na 1 akcii}}{\text{tržní cena akcie}}$$

Většina investorů neinvestuje však neinvestuje jen kvůli dividendám, ale především kvůli tomu, že očekávají růst tržní ceny akcie – kapitálový výnos. Na zjištění tohoto výnosu nám slouží ziskový výnos (price-earnings ratio, P/E).

$$\text{P/E} = \frac{\text{tržní cena akcie}}{\text{zisk po zdanění na 1 akcii}}$$

4. Praktický příklad výpočtu ukazatelů

K prezentaci problematiky finanční analýzy v praxi jsme použili rozvahu a výkaz zisků a ztrát společnosti Jihomoravská plynárenská, a.s., které nám poskytly údaje potřebné pro výpočet ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity a ukazatelů tržní hodnoty.

4.1. Ukazatele rentability

$$\text{Ukazatel rentability vloženého kapitálu} = 606\,503 / 15\,980\,711 = 0,0379$$

$$\text{Ukazatel rentability celkových vložených aktiv} = 606\,503 / 15\,980\,711 = 0,0379$$

$$\text{Ukazatel rentability vlastního kapitálu} = 439\,915 / 5\,284\,236 = 0,0832$$

$$\text{Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů} = 439\,915 / 5\,284\,236 = 0,0832$$

$$\text{Ukazatel rentability tržeb} = 606\,503 / 15\,200\,578 = 0,0398$$

$$\text{Ukazatel ziskové marže} = 439\,915 / 15\,200\,578 = 0,0289$$

- další ukazatele rentability

$$\text{Ukazatel nákladovosti tržeb} = 15\,200\,578 - 606\,503 / 15\,200\,578 = 0,9601$$

$$\text{Ukazatel rentability základního kapitálu} = 439\,915 / 2\,687\,483 = 0,1636$$

$$\text{Ukazatel rentability cizího kapitálu} = 439\,915 / 10\,582\,274 = 0,0415$$

4.2. Ukazatele aktivity

Obrat celkových aktiv = $15\,200\,578/15\,980\,711 = 0,9511$

Obrat stálých aktiv = $15\,200\,578/7\,007\,339 = 2,1692$

Obrat zásob = $15\,200\,578/46\,304 = 328,27$

Doba obratu zásob = $46\,304/(14\,594\,075/365) = 1,15$

Doba obratu pohledávek = $512\,490/(15\,200\,578/365) = 12,31$

Doba obratu závazků = $9\,339\,692/(15\,200\,578/365) = 224,26$

4.3. Ukazatele zadluženosti

Celková zadluženost = $10\,582\,274/15\,980\,711 = 0,662$

Koeficient zadluženosti = $10\,582\,274/5\,284\,236 = 2,003$

Dlouhodobá zadluženost = 0

Běžná zadluženost = $(9\,339\,692 + 1\,137\,500)/15\,980\,711 = 0,65$

4.4. Ukazatele likvidity

Běžná likvidita = $3\,368\,744/9\,339\,692 = 0,3607$

Pohotová likvidita = $(3\,368\,744 - 46\,304)/9\,339\,692 = 0,3557$

Okamžitá likvidita = $(103\,950 + 2\,706\,000)/45\,217 = 62,14$

4.5. Ukazatele tržní hodnoty

Společnost Jihomoravská plynárenská a. s. má v majetku tyto akcie:

- 985 409 ks na majitele nominální hodnota 1 800 Kč,
- 507 636 ks na jméno, nominální hodnota 1 800 Kč,
- 1 ks na jméno se zvláštními právy nominální hodnota 1 800 Kč

Čistý zisk na akcii = $439\,915/1\,493\,046 = 0,2946$

Dividenda na akcii je stanovena na 353 Kč na akcii

Všechny výpočty jsme přehledně shrnuli do tabulek v příloze č. 3.

5. Závěr

Klíčová slova

Kritický bod, ukazatele rentability, aktivity, likvidity, zadluženosti, tržní hodnoty.

V závěru naší seminární práce se zaměříme především na výsledky praktického příkladu a na zhodnocení finančních ukazatelů reálné firmy – v našem případě Jihomoravské plynárenské a. s. Nyní posoudíme jednotlivé ukazatele.

Všechny ukazatele rentability oproti minulému období vzrostly, to znamená, že vložené zdroje přinášejí větší zisk. Největší ukazatel rentability je v tomto případě ukazatel vlastního kapitálu a dlouhodobých zdrojů (přes 8 %).

K ukazatelům aktivity můžeme říci, že pohledávky jsou spláceny za 12 dnů, naopak než podnik zaplatí dodavatelům, trvá to v průměru 224 dnů. Tento rozdíl je dán daleko větším množstvím závazků než pohledávek (pohledávky tvoří asi 1/18 závazků firmy). V případě doby obratu zásob a obratovosti zásob platí, že čím nižší doba obratu zásob a čím vyšší jejich obratovost, tím lépe. Tato firma nesplnila, doba obratu se zvýšila asi o desetinu dne a obratovost snížila o 30 obrátů zásob.

Ukazatele zadluženosti by měly být co nejnižší, protože čím větší je podíl vlastního kapitálu, tím menší je riziko ztráty věřitelů v případě likvidace. Kromě ukazatele dlouhodobé zadluženosti, který mírně poklesl, se celková i běžná zadluženost pohybuje kolem 60% podílu dluhů na celkových aktivech, od předchozího roku stoupla asi o 10 %.

Ukazatele likvidity až na okamžitou likviditu poklesly, firma má menší schopnost dostat svým závazkům, i když rozdíl oproti minulému období je zanedbatelný. Okamžitá likvidita je velmi dobrá, firma by však měla zvýšit oběžná aktiva, pokud chce být stejně likvidní jako v minulém období. Celkově zůstala likvidita stejná, protože i když běžná a pohotová likvidita klesly o 10 %, pohotová likvidita stoupla přibližně o 20 %.

Celkově je na tom podnik s ohledem na finanční ukazatele dobře – ukazatele rentability i likvidity rostou, měl by však pracovat na zvýšení likvidity s čímž souvisí snižování ukazatelů zadluženosti.

Nejdůležitější údaje z rozvahy a výkazu zisků a ztrát:

AKTIVA (PASIVA) CELKEM	15 980 711
CELKOVÉ NÁKLADY	14 594 075
CELKOVÉ VÝNOSY	15 200 578
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM	606 503
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PO ZDANĚNÍ	439 915

6. Literatura

- [1] VALACH, Josef: *Finanční řízení podniku*. Vydání II, 2.dotisk. Praha: EKOPRESS, 2003, 324 stran. ISBN 80-86119-21-1
- [2] SEDLÁČEK, Jaroslav: *Účetní data v rukou manažera, finanční analýza v řízení firmy*. 2. doplněné vydání. Praha: Computer Press, 2001, 220 stran. ISBN 80-7226-562-8
- [3] VYSUŠIL, Jiří: *Optimální cena – odraz správné kalkulace*. 1.vydání. Praha: PROFESS, 1995, 108 stran. ISBN 80-85235-17-X
- [4] VYSUŠIL, Jiří: *Základy managementu*. 1.vydání. Praha: HZ Praha, 1996, 296 stran. ISBN 80-86009-00-9
- [5] Internetové stránky podniků

Příloha č. 1 - rozvaha k 31.12.2002 (v tisících Kč)

Bilance aktiv a pasiv (tis. Kč)							
Označení a	AKTIVA b	Číslo řádku c	Běžné účetní období			k 31. 12. 2001	k 31. 12. 2000
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	Netto 4	Netto 5
	AKTIVA CELKEM (ř. 02+03+30+57) = ř. 62	1	22 139 822	-6 159 111	15 980 711	14 257 109	12 861 485
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	2	0	0	0	0	0
B.	Stálá aktiva (ř. 04+12+22)	3	12 773 000	-5 765 661	7 007 339	7 221 527	6 802 963
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř. 05 až 11)	4	189 948	-99 553	90 395	59 588	59 008
B. I. 1.	Zřizovací výdaje	5	0	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	6	0	0	0	35 598	22 911
3.	Software	7	141 180	-84 639	56 541	22 706	34 461
4.	Ocenitelná práva	8	0	0	0	0	276
5.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	9	47 807	-14 914	32 893	0	0
6.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	10	961	0	961	1 284	1 223
7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	11	0	0	0	0	137
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř. 13 až 21)	12	12 460 642	-5 554 080	6 906 562	6 709 445	6 373 641
B. II. 1.	Pozemky	13	95 025	0	95 025	94 254	92 631
2.	Stavby	14	9 692 788	-3 883 431	5 809 357	5 249 458	5 069 913
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	15	2 285 456	-1 657 012	628 444	491 234	579 427
4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	16	0	0	0	0	0
5.	Základní stádo a tažná zvířata	17	0	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	18	2 221	0	2 221	4 315	2 564
7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	19	139 736	-13 637	126 099	649 004	458 365
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	20	245 416	0	245 416	221 180	170 741
9.	Opravná položka k nabytému majetku	21	0	0	0	0	0
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř. 23 až 29)	22	122 410	-112 028	10 382	452 494	370 314
B. III. 1.	Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s rozhodujícím vlivem	23	0	0	0	2 352	0
2.	Podílové cenné papíry a podíly v podnicích s podstatným vlivem	24	119 190	-112 028	7 162	446 830	367 002
3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	25	3 220	0	3 220	3 312	3 312
4.	Půjčky podnikům ve skupině	26	0	0	0	0	0
5.	Jiný finanční majetek	27	0	0	0	0	0

	Nedokončený dlouhodobý 6. finanční majetek	28	0	0	0	0	0
	Poskytnuté zálohy na 7. dlouhodobý finanční majetek	29	0	0	0	0	0

Ukazatele rentability

Ukazatel	Rok		Změna
	2002	2001	
R. vloženého kapitálu	0,04	0,03	↑ o 0,01
R. celk. vložených aktiv	0,04	0,03	↑ o 0,01
R. vlastního kapitálu	0,08	0,07	↑ o 0,02
R.dlouhodobých zdrojů	0,08	0,06	↑ o 0,02
R.tržeb	0,04	0,02	↑ o 0,02
Zisková marže	0,03	0,02	↑ o 0,01
Nákladovost tržeb	0,96	0,98	↓ o 0,02
R. základního kapitálu	0,16	0,13	↑ o 0,03

Ukazatele aktivity

Ukazatel	Rok		Změna
	2002	2001	
Obrat celkových aktiv	0,95	1,61	↓ o 0,640
Obrat stálých aktiv	0,22	0,32	↓ o 0,100
Obrat zásob	328,27	360,14	↓ o 31,87
Doba obratu zásob	1,15	1,03	↑ o 0,120
Doba obratu pohledávek	12,31	29,82	↓ o 17,51
Doba obratu závazků	224,26	205,42	↑ o 18,84

Ukazatele zadluženosti

Ukazatel	Rok		Změna
	2002	2001	
Celková zadluženost	0,66	0,61	↑ o 0,05
Koeficient zadluženosti	2,00	1,71	↑ o 0,29
Dlouhodobá zadluženost	-	0,05	↓ o 0,05
Běžná zadluženost	0,66	0,53	↑ o 0,13

Ukazatele likvidity

Ukazatel	Rok		Změna
	2002	2001	
Běžná likvidita	0,36	0,47	↓ o 0,11
Pohotová likvidita	0,36	0,46	↓ o 0,10
Okamžitá likvidita	62,14	54,61	↑ o 7,53

Pozn. Pro tento případ jsem zvolila jako okamžitě splatné závazky závazky ke společníkům, zaměstnancům, ze sociálního zabezpečení a daňové závazky a dotace

Ukazatele tržní hodnoty

Ukazatel	Rok		Změna
	2002	2001	
Čistý zisk na akcii	0,29	0,23	↑ o 0,06
Dividenda na akcii	353,00	353,00	-